

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министър на здравеопазването

Изх. № 04-15-120 / 16.08 / 2019 г.

ДО

Г-ЖА ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА
МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО,
ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

Г-Н НЕНО ДИМОВ
МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА
СРЕДА И ВОДИТЕ

Г-ЖА ПЕТЯ АВРАМОВА
МИНИСТЪР НА РЕГИОНАЛНОТО
РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО
На Наш № 04-15-120/05.08.2019 г.

ДИРЕКТОРА НА
РЗИ.....

КОПИЕ:

Д-Р ДАМЯН ИЛИЕВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА БАБХ
УЛ. „ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ“ 15А
ГР. СОФИЯ

Г-ЖА СИЛВИЯ ГЕОРГИЕВА
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
НАЦИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА
ОБЩИНИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО/ГОСПОДИН МИНИСТЪР,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО/ГОСПОДИН ДИРЕКТОР,

Във връзка с постъпили в Министерство на здравеопазването писма от граждани, изразяващи безпокойство за здравето на населението от последиците от загробване на умъртвени животни – болни и съмнително болни от Африканска чума или такива, които са

били в контакт с болни свине, на терени, които не са „регламентирани по реда на Закона за управление на отпадъците“, и с цел опазване на общественото здраве препоръчваме:

1. При обезвреждането на умъртвени животни - болни, съмнително болни или такива, които са били в контакт с болни свине от Африканска чума по свинете, **с приоритет да се разглеждат дейностите, свързани с изгарянето на трупите**, на непрегоряла животинска тор, дребен инвентар и други контактни повърхности, като дървени скари за отцеждане на тор. При невъзможност по някакви причини, следва да се пристъпи към загробване.

2. Избора на терен и площадка за трупните ями трябва да се съобразява с:

2.1. наличие на урбанизирани територии - да са възможно максимално отдалечени от границите на урбанизираните територии, не по-малко от един километър от тях и на противоположната страна на преобладаващите ветрове в най-близките населени места;

2.2. наклон на терена - да не са на стръмни склонове;

2.3. хидрогеоложките условия в района, като ниво и посока на движение на подпочвените води и възможността за замърсяването им - препоръчваме нивото на подпочвените води да е на минимум 2 м под дъното на ямите, като водещи са оценката, препоръките и указанията на компетентния орган по опазване на водите - Басейновите дирекции за управление на водите.

2.4. местоположение на водоизточници, използвани за питейно-битово водоснабдяване и на минерални води, използвани за лечение, профилактика, спорт и рекреация - да се спазват стриктно забраните и ограниченията, свързани с експлоатацията на отделните пояси на санитарно-охранителните зони (СОЗ);

2.5. наличие и местоположение на водопроводи и съоръжения (резервоари, помпени станции, пречиствателни съоръжения и станции за питейни води и др.) - местоположението трябва да се избира така, че да няма риск от замърсяване на подземните и повърхностни води в района на тези водопроводи и съоръжения от трупните ями и от евентуално замърсяване на водите във водоснабдителните системи, което може да се получи при всяко спадане на налягането във ВиК системите при аварии или по други технологични причини.

В тази връзка считаме, че е **необходимо задължително съгласуване на местоположението на площадките и с ВиК операторите** не само по отношение на водоизточници и СОЗ около тях, но и спрямо водопроводи и съоръжения на водоснабдителни системи за питейно-битови цели;

2.6. да се предпочитат земи и терени, които не са предназначени за последващи селскостопански дейности.

3. Терените и площадките за загробване да не са на територията на:

3.1. райони с неблагоприятни инженерно-геоложки условия (свлачища, срутища и др.), когато е икономически нецелесъобразно тяхното отстраняване или укрепване;

3.2. райони с открит карст;

3.3. терени над консервирани или ликвидирани минни изработки, за които съществува опасност от слягане или пропадане;

3.5. речни русла, крайбрежни заливаеми ивици на реки и язовири, особено ако водните обекти се ползват за питейно-битово водоснабдяване.

4. Изисквания към трупните ями:

4.1. да има осигурена надеждна хидроизолация на дъното и стените на ямата;

4.2. дъното на изкопа да се покрие с 2-3 см негасена вар;

4.3. след заравянето повърхността над изкопа се покрива с най-малко 50 см пръст, след което се поставя бетонна плоча с отвор, покрит плътно със заключващ се метален капак;

В случай на невъзможност за изпълнение на изискванията на т. 4.3., препоръчваме ямата да се покрива с най-малко 2 метра пръст; като преди това се предприемат допълнителни мерки за недопускане риск от замърсяване на почвите и водите, като напр. да се поставя хидроизолираща мембрана и отгоре, а не само по дъното и стените и други мерки, указани от компетентните органи.

4.4. ямите да се обозначават с табели.

5. Препоръки по отношение дезинфекцията и деконтаминацията:

Предвид устойчивостта във външна среда на вируса *African swine fever virus* (ASFV), причиняващ Африканска чума по свинете, за недопускане предаване на заболяването чрез различни фактори - транспортни средства, кал, инвентар, облекло, ръце и др., по време на транспортирането, загробването и дейностите по обеззаразяване, в обектите с животни трябва задължително да се спазват хигиенни и противоепидемични мерки.

Обръщаме внимание, че дейностите по обеззаразяване се извършват винаги въз основа на хипотезата за съществуваща потенциална опасност за хората и животните. Правилното извършване на дейностите по деконтаминация (вкл. дезинфекция), транспортиране и загробване биха намалили до минимум риска от разпространение на заболяването.

Следва да се има предвид, че въпреки високата устойчивост на ASFV във външна среда, същият е чувствителен на дезинфектанти (биоциди), съдържащи хлор, алдехиди, окислители, алкохоли, четвъртични-амониеви съединения. Използваните дезинфектанти трябва да бъдат разрешени по реда на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси или по реда на Регламент (ЕС) № 528/2012 на Европейския Парламент и на Съвета от 22 май 2012 година относно предоставянето на пазара и употребата на биоциди за продукти тип 2 или 3 и да бъдат с доказано вирусоцидно действие.

Поради възможността животните да са резервоар или източник на зооантропонози, които към настоящия момент да не са диагностицирани, препоръчително е използването на биоцид (дезинфектант) с доказано спороцидно действие във високи концентрации и експозиции, покриващи спороцидно и вирусоцидно действие (например над 2000 ppm активен хлор в работния разтвор). Информация за разрешените биоциди е публикувана в Регистъра на разрешените биоциди на интернет страницата на Министерство на здравеопазването.

5.1. Изисквания по отношение на превозните средства:

Превозните средства са един от основните фактори за разпространение на ASFV, в тази връзка осигуряването на добре обособени и оборудвани зони за почистването и дезинфекцията им е от съществено значение за предотвратяване на кръстосаното замърсяване. Деконтаминацията на превозните средства трябва да позволява отстраняване на прилепналите замърсявания (оборска тор, кал, слама) и цялостно почистване и дезинфекция на гуми, вътрешни и външни повърхности на транспортните средства.

Деконтаминацията трябва да се извършва на обособени бетонни площадки, на които първоначално се извършва сухо почистване, започвайки в посока отгоре надолу, което да включва изстъргване или изчеткване на вътрешни стени, врати, гуми, калници, външни повърхности. След сухото почистване следва мокро почистване, включващо цялостно измиване на превозното средство (вътре и вън) в посока отгоре надолу с детергент и вода под налягане (ниско налягане), без да се пропуска тавана на каросерията и долната страна на превозните средства. Мокрото почистване се последва от същинска дезинфекция, при която се опръскват/обливат външните и вътрешни повърхности с дезинфектант. Дезинфекцията започва отвън в посока отгоре надолу, като се обръща специално внимание на гумите,

калниците и долната страна на превозните средства. Вътрешните повърхности също се дезинфекцират в посока отгоре надолу (тавани, стени, подвижни платформи, врати, постелки, педали и волан на транспортното средство) чрез забърсване, опръскване или потапяне в зависимост от естеството на повърхностите.

При използване на дезинфекционни бариери за обеззаразяване на гумите на превозните средства, работният разтвор на дезинфектанта трябва да се подменя при всяко замърсяване или минимум един път дневно, а скоростта на преминаване да бъде минимална.

При използване на гръбни/моторни пръскачки за дезинфекция, обработката трябва да обхване всички външни части на транспортните средства, вкл. долната страна на превозните средства до пълното им омокряне.

Превозните средства трябва да бъдат напълно изсъхнали преди последващото им използване.

С цел недопускане инфекцията да се разпространява механично и чрез насекоми, е необходимо да се сведе до минимум числеността на мухите в обектите, където се отглеждат свине и да се извърши дезинсекция. В зависимост от целта, за която се използват помещенията (складове за инвентар, отглеждане на животни, съхранение на фуражи, съхранение на тор и др.), могат да се използват различни инсектицидни средства, при строго спазване инструкциите за употреба – ларвициди и имагоциди. Имагоцидите могат да бъдат под формата на хранителни примамки, течни разтвори и различни видове капани, вкл. инсектицидни лампи.

5.2. Изисквания при загробването:

След поставяне на трупове в изкопа те се напръскват с биоциди (дезинфектанти), отделящи активен хлор, като същите трябва да се прилагат не само на дъното и повърхността на ямата, а и на пластове между продуктите и материалите, които се загробват. След напръскване трупове се покриват с 2 - 3 см пласт от негасена вар.

5.3. Изисквания към местата и обектите, където са отглеждани животните:

С цел недопускане инфекцията да се разпространява механично и чрез насекоми, е необходимо да се сведе до минимум числеността на мухите в обектите, където се отглеждат свине и да се извърши дезинсекция. В зависимост от целта, за която се използват помещенията (складове за инвентар, отглеждане на животни, съхранение на фуражи, съхранение на тор и др.), могат да се използват различни инсектицидни средства, при строго спазване инструкциите за употреба – ларвициди и имагоциди. Имагоцидите могат да бъдат под формата на хранителни примамки, течни разтвори и различни видове капани, вкл. инсектицидни лампи.

5.4. Изисквания за опазване здравето на работещите:

По време на дейностите по загробване, дезинфекция и деконтаминацията, с цел опазване здравето на работещите е задължително използването на лични предпазни средства, гащеризони, предпазни очила и маска за лицето, ръкавици и гумени ботуши.

Следва да се има предвид, че след края на съответните дейности, еднократното предпазно облекло се отделя за обезвреждане и изхвърляне/изгаряне, а инструментариумът и инвентарът, с който е работено, както и работното облекло за многократна употреба, се обеззаразяват чрез накисване в работен разтвор на дезинфектант за посоченото на етикета или в издаденото разрешение контактното време за постигане на вирусцидно и спороцидно действие. Ботушите трябва да бъдат изчеткани и в последствие забърсани/опръскани с работен разтвор на дезинфектант.

Задължително е измиването на ръцете с вода и сапун и извършването на хигиенна дезинфекция с биоцид на алкохолна основа за професионална употреба.

6. С цел опазване на общественото здраве и недопускане на консумация на питейна вода, която не отговаря на изискванията за безопасност и качество в следствие евентуално замърсяване от извършеното загробване считаме за необходимо:

6.1. Басейновите дирекции да извършват мониторинг на подземните и повърхностни водни тела, използвани за питейно-битово водоснабдяване, за които има дори и теоретичен риск от замърсяване от трупните ями;

6.2. ВиК операторите да извършват засилен мониторинг на качеството на питейните води (по всички микробиологични показатели, посочени в Наредба № 9 за качеството на водата и по показатели като цвят, мирис, мътност, амоняк, нитрити, перманганатна окисляемост, които са показателни за органично замърсяване на водите) при водоземните съоръжения и в пунктове при крайния потребител в зони на водоснабдяване, при които има риск от повлияване на водоземните и/или водоснабдителните съоръжения.

6.3. ВиК операторите да предприемат мерки за обезпечаване на **постоянно и ефективно** обеззаразяване на водата с биоциди (дезинфектанти), предоставяни на пазара по реда на Регламент (ЕС) № 528/2012 относно предоставянето на пазара и употребата на биоциди или на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, при спазване на условията на издаденото разрешение и на изискванията, посочени на етикета.

6.4. Органите на държавния здравен контрол да осъществяват:

- засилен контрол на ВиК операторите за начина и ефективността на обеззаразяване на питейната вода (наличие на остатъчен хлор, състояние на обектите и съоръженията за обеззаразяване и използваните биоциди (дезинфектанти)) и провеждания от тях мониторинг;

- учестен контролен мониторинг, по тяхна преценка, на качеството на питейната вода на крана при крайния потребител в рисковите зони на водоснабдяване по показателите, посочени в т. 6.2;

6.5. При възникнала епизоотична ситуация, но с риск за здравето на хората, е желателно съответното водоснабдително дружество, под методичното ръководство и контрол на РЗИ да извърши пробонабиране от крана при потребителя за анализ на питейната вода за наличие на паразити от референтната лаборатория на Националния център по заразни и паразитни болести.

Настоящите препоръки нямат за цел и не отменят дадените такива от Вас или други компетентни органи и институции. Целта им е да се изпълни в максимална степен ангажимента на държавата, в лицето на правителството на Република България, за гарантиране здравето на гражданите, като състояние на пълно физическо, психическо и социално благополучие.

С уважение,

КИРИЛ АНАНИЕВ

Министър на здравеопазването

